

19. apríla 2005

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

III. volebné obdobie

Číslo: 549/2005

1104

N á v r h

skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky

n a v y d a n i e

zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení
v znení neskorších predpisov

Predkladajú:

Zuzana	Martináková	v. r.
Ľubica	Navrátilová	v. r.
Peter	Bódy	v. r.

Návrh na uznesenie:

Národná rada Slovenskej republiky
s c h v a ľ u j e
návrh skupiny poslancov Národnej rady
Slovenskej republiky na vydanie zákona,
ktorým sa mení a dopĺňa zákon
č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení
v znení neskorších predpisov

Bratislava apríl 2005

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

III. volebné obdobie

N á v r h

Z á k o n

Z.....

ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl.I

Zákon č.461/2003 Z.z o sociálnom poistení sa mení a dopĺňa nasledovne:

1. § 9 ods. 3 písmeno b) sa mení takto: Slová „ako 70%“ sa menia na slová „ *ako 66 %*“
2. V §15 ods.1 písm. e) sa slová „ do siedmich rokov jeho veku “ menia na slová „ *do osemnástich rokov jeho veku* “.
3. V §15 ods.3 sa slová „ do siedmich rokov jeho veku “ menia na slová „ *do osemnástich rokov jeho veku* “.
4. V §15 ods.4 písm. a) sa slová „ do siedmich rokov jeho veku “ menia na slová „ *do osemnástich rokov jeho veku* “.

5. V §15 ods.4 písm. b) sa slová „ do siedmich rokov jeho veku “ menia na slová „ *do osemnástich rokov jeho veku* “.
6. V §15 ods.4 písm. c) sa slová „ do siedmich rokov jeho veku “ menia na slová „ *do osemnástich rokov jeho veku* “.
7. V §15 ods.4 písm. d) sa slová „ do siedmich rokov jeho veku “ menia na slová „ *do osemnástich rokov jeho veku* “.
8. V §15 ods.5 sa slová „ do siedmich rokov jeho veku “ nahrádzajú slovami „ *do osemnástich rokov jeho veku* “.
9. §58 sa dopĺňa o nový odsek 3, ktorý znie:

„ (3) *Nárok na nemocenskú dávku nevzniká z nemocenského poistenia, z ktorého poistenec nie je povinný platiť poistné na nemocenské poistenie*“.
10. § 71 ods. 1 sa mení takto. Slová „ako 40 %“ sa menia na slová „ *ako 33 %*“
11. V § 71 ods. 8 sa prvá veta mení takto. Slová „ Mieru poklesu“ sa menia na slová „ *miera poklesu*“, slová „možno zvýšiť“ sa menia na slová „ *sa zvyšuje*“ a slová „ najviac o 10%“ sa menia na slová „*najviac o 30 %*“ .
12. § 73 ods. 1 sa mení takto. Slová „ako 70%“ sa menia na slová „ *ako 66%*“
13. § 73 ods. 2 sa mení takto. Slová „najviac o 70%“ sa menia na slová „*najviac 66%*“
14. § 73 ods. 3 sa mení takto. Slová „ako 70%“ sa menia na slová „ *ako 66%*“
15. § 73 ods. 4 sa mení takto. Slová „najviac o 70%“ sa menia na slová „*najviac o 66 %*“
16. V § 89 ods.2 sa v prvej vete vkladajú za slová „ invalidný dôchodok “ slová „ *ktorý bol priznaný v súvislosti s pracovným úrazom, alebo chorobou z povolania* “.
17. V §130 písm. a) a písm. b) sa číslo „ 1,4 “ nahrádza číslom „ *0,9* “.
18. V §130 písm. c) sa číslo „ 4,4 “ nahrádza číslom „ *3,4* “.
19. V §130 písm. d) sa číslo „ 4,4 “ nahrádza číslom „ *3,4* “.
20. V §136 písm. a) a písm. b) sa číslo „ 1 “ nahrádza číslom „ *0,5* “.
21. V §136 písm. c) sa číslo „ 2 “ nahrádza číslom „ *1* “.
22. V §231 písm. h) sa za slová „ pracovný úraz “ vkladajú slová „ *alebo choroba z povolania* “.

Čl. II.

Tento zákon nadobúda účinnosť 1.1.2006 s výnimkou bodov 1,10 až 15, ktoré nadobúdajú účinnosť 1.7.2005

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Predkladaná novela zákona č.461/2003 Z.z o sociálnom poistení (ďalej len zákon) reaguje na niektoré problémy, ktoré vznikajú pri jeho aplikácii. V časti novely - body 1, 10,12 až 15 sa upravuje miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre výpočet invalidného dôchodku. Podľa § 263 zákona Sociálna poisťovňa preskúmala trvanie nároku na invalidný dôchodok podľa podmienok zákona a poistencom, ktorých miera poklesu vykonávať zárobkovú činnosť klesla pod 40 % zanikol nárok na invalidný dôchodok, vrátane invalidných dôchodkov, na ktoré boli prekvalifikované čiastočné invalidné dôchodky. Tým bola porušená právna prax, podľa ktorej sa nároky posudzujú podľa legislatívy účinnej v dobe vzniku, trvania a zániku nároku. Zo systému vyplácania dávok invalidného poistenia boli vylúčení občania, ktorí evidentne do systému patria. Pán minister Kaník verejne vyhlásil, že za tento stav je zodpovedný poslanec Peter Bódy. Napriek tomu, že to nie je pravda, poslanec Bódy predkladá návrh, aby sa podmienky pre posudzovanie invalidity vrátili do stavu, platného pred 1.1.2004

V bodoch 2 až 8 sa upravuje dôchodkové poistenie osôb, ktoré sa osobne a celodenne starajú o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom. Platná právna úprava zabezpečuje zo strany štátu platby poistného do dôchodkového poistenia za fyzické osoby, ktoré sa starajú o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom len po dobu siedmich rokov. Ide o osoby, ktoré sa celoživotne starajú o svoje postihnuté deti, vykonávajú tým spoločensky dôležitú úlohu a je nespravodlivé, aby sa po dovŕšení veku, ktorým je podmienený nárok na starobný dôchodok, ocitli v hmotnej núdzi. Matky a otcovia, ktorí opatrojú postihnuté deti doma a ich hlavným zdrojom príjmu je zvyčajne peňažný príspevok za opatrovanie vo výške 6 000 Sk resp. 7 500 Sk šetria verejné financie až vo výške 10 000 Sk/mesačne (náklady na celodenné opatrovanie zdravotne ťažko postihnutej osoby dosahujú výšku 17 000 Sk - 20 000 Sk/mesačne). Lepšie dôchodkové zabezpečenie týchto osôb bude nielen prejavom solidarity s nepriazňou ich osudu ale aj ocenením náročnej práce, ktorú vykonávajú.

Ďalej sa navrhuje upraviť vylúčenie možnosti uplatnenia nároku na nemocenskú dávku z nemocenského poistenia, z ktorého nie je poistenec povinný platiť poistné na nemocenské poistenie. Ide o prípady, kedy poistenec je povinne poistený z dvoch alebo viacerých zamestnaní alebo iných zárobkových činnosti a z dôvodu dosiahnutia hranice maximálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného do nemocenského poistenia nie je povinný platiť poistné z niektorej zárobkovej činnosti.

Vzhľadom na skutočnosť, že fond nemocenského poistenia a fond poistenia v nezamestnanosti vykazujú dlhodobé prebytky, navrhujeme znížiť sadzbu poistného do nemocenského poistenia za zamestnanca aj zamestnávateľa zo súčasných 1,4% z vymeriavacieho základu na 0,9% z vymeriavacieho základu, sadzba 4,4% povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby na 3,4% z vymeriavacieho základu a toto zníženie navrhujeme aj pre dobrovoľne nemocensky poistenú osobu.

Sadzbu poistného na poistenie v nezamestnanosti navrhujeme znížiť na 1% z vymeriavacieho základu. Vo fonde nemocenského poistenia bude ku koncu roka prebytok cca 4 mld. Sk, vo fonde poistenia v nezamestnanosti viac ako 3 mld. Sk. Celkový výpadok príjmov Sociálnej poisťovne by po prijatí zmenených sadzieb bol cca 6 mld. Sk. Navrhovaným znížením

poistných sadzieb sa sleduje zníženie odvodového zaťaženia podnikateľskej sféry a tým aj možné zvyšovanie zamestnanosti.

Dôvodom úpravy pod bodom 11 je nedostatočné percentuálne zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad hornú hranicu miery poklesu určenú druhom zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu z dôvodu závažnosti ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňujúcich mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť z 10% na 30%.

V §231 písmeno h) sa dopĺňa povinnosť zamestnávateľa oznámiť pobočke Sociálnej poisťovne do troch dní aj chorobu z povolania.

Účinnosť zákona je navrhovaná od 1.januára 2006 s výnimkou bodov 1,10 až 15, kde sa navrhuje účinnosť od 1. júla 2005

II. Osobitná časť

Čl I.

K bodom 1, 10, 12 až 15.

Navrhuje sa upraviť percento miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre výpočet invalidného dôchodku.

K bodom 2 až 8.

Navrhuje sa, aby štát platil príspevky do dôchodkového poistenia za fyzické osoby, ktoré sa osobne a celodenne starajú o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom do osemnástich rokov veku dieťaťa.

K bodu 9.

Z nároku na nemocenskú dávku sa vylučuje nárok poistenca z nemocenského poistenia, z ktorého poistenec nie je povinný platiť poistné na nemocenské poistenie.

K bodu 11.

Navrhuje sa zvýšiť mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad hornú hranicu miery poklesu podľa miery zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 30 percent.

K bodu 16.

Navrhuje sa, aby sa pre určenie sumy úrazovej renty nezohľadňovala suma invalidného dôchodku, ktorý bol priznaný z dôvodu, ktorý nesúvisí s pracovným úrazom, alebo chorobou z povolania.

K bodom 17 až 19.

Navrhuje sa znížiť sadzby poistného na nemocenské poistenie z 1,4% z vymeriavacieho základu zamestnanca aj zamestnávateľa na 0,9% z vymeriavacieho základu. Sadzbu povinne nemocensky poistenú samostatne zárobkovú činnú osobu a dobrovoľne nemocensky poistenú osobu navrhujem znížiť z 4,4% na 3,4% z vymeriavacieho základu.

K bodom 20 až 22.

Navrhuje sa znížiť sadzbu poistného na poistenie v nezamestnanosti pre zamestnanca a zamestnávateľa z 1% na 0,5% z vymeriavacieho základu. Podobne sadzbu poistného dobrovoľne poistenú osobu v nezamestnanosti navrhujem znížiť z 2% na 1% z vymeriavacieho základu.

Čl II.

Účinnosť zákona je navrhovaná od 1. januára 2006 s výnimkou bodov 1, 10 až 15, kde sa navrhuje účinnosť od 1. júla 2005

**Doložka zlučiteľnosti
návrhu zákona**

s právom Európskych spoločností a právom Európskej únie.

- 1. Navrhovateľ zákona:** poslanci NR SR
- 2. Názov návrhu zákona:** Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č.461/2003 Z.z o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
- 3. Záväzky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločnostiam a Európskej únii:**
 - problematika návrhu zákona nie je prioritou aproximácie práva
- 4. Problematika návrhu zákona:**
 - nie je upravená v práve Európskych spoločností.
 - nie je upravená v práve Európskej únie.
- 5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskych spoločností a právom Európskej únie:** bezpredmetné.
- 6. Gestor (spolupracujúce rezorty):** bezpredmetné.
- 7. Účasť expertov pri príprave návrhu zákona a ich stanovisko k návrhu zákona.**

Na príprave návrhu zákona sa nezúčastnil žiadny expert.

Doložka finančných, ekonomických, enviromentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť.

I. Odhad dopadov na verejné financie

- a) Zníženie sadzieb poistného na nemocenské poistenie a zníženie sadzieb poistného na poistenie v nezamestnanosti bude znamenať znížené príjmy Sociálnej poisťovne o cca 6 mld. Sk. Tento výpadok príjmov neohrozí ani základný fond nemocenského poistenia, ani základný fond poistenia v nezamestnanosti, pretože ročný prebytok v týchto fondoch je cca 7 mld. Sk.
- b) Úprava hraníc pre určovanie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vyžiada odhadom 235 mil Sk/ročne. Odhad bol vykonaný z týchto východísk
- zvýšenie počtu poberateľov invalidných dôchodkov o 6500
 - priemerný invalidný dôchodok 3000 Sk
- c) Navrhovaná povinnosť štátu, uhrádzať poistné do dôchodkového poistenia za osoby, ktoré sa osobne a celodenne starajú o dieťa s dlhodobou nepriaznivým stavom vyvolá dodatočné výdavky štátneho rozpočtu. Vzhľadom na skutočnosť, že nie sú k dispozícii údaje o počte osôb, ktoré sa celodenne starajú o postihnuté deti, vychádzam pri odhade dopadov na štátny rozpočet z týchto východísk.
- počet osôb: 10 000
 - výška ročných poistných príspevkov: 35 000 Sk
- Celkový dopad na verejné financie: 350 mil.Sk/ročne
- d) Zdroje financovania
1. Body a), b) zo zvýšeného výberu poistníka
 2. Bod c) zo štátneho rozpočtu, kapitola Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny, kde je predimenzovaná rozpočtová čiastka 8,96 mld na dávku v hmotnej núdzi a skutočná potreba finančných prostriedkov je cca 7,2 mld Sk

II. Odhad dopadov na obyvateľov, hospodárenie podnikateľskej sféry a iných právnických osôb.

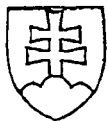
Navrhovaná novela zákona zlepší dôchodkové poistenie osôb, ktoré sa osobne a celodenne starajú o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom. Zníženie sadzieb poistného do nemocenského poistenia a poistenia v nezamestnanosti bude priaznivo vplývať na podnikateľské prostredie a môže v konečnom dôsledku zvyšovať zamestnanosť.

III. Odhad dopadov na životné prostredie.

Navrhovaná novela zákona nemá vplyv na životné prostredie.

IV. Odhad dopadov na zamestnanosť.

Navrhovaná novela zákona nemá priamy vplyv na zamestnanosť, ale môže priaznivo vplývať na podnikateľskú sféru pri vytváraní nových pracovných miest.

František Palko
generálny riaditeľ sekcie rozpočtovej politiky
Ministerstvo financií SR

Bratislava, 14. apríla 2005
Číslo : MF/12482/2005 - 411

Vážený pán poslanec,

v nadväznosti na Vašu žiadosť o stanovisko k rozpočtovým dôsledkom návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Ľubice Navrátilovej, Zuzany Martinákovvej a Petra Bódyho na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2004 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov Vám oznamujem, že v zmysle § 33 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov žiadame v doložke finančných, ekonomických, environmentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť a podnikateľské prostredie doplniť finančné dôsledky na rozpočet verejnej správy na bežný rok a tri nasledujúce rozpočtové roky vrátane návrhov na úhradu zvýšených výdavkov resp. úbytku príjmov. Uvedené považujeme za zásadné. Z predloženej doložky k návrhu na novelu zákona o sociálnom poistení nie je zrejmé, ktorého roku sa dopady týkajú nakoľko účinnosť je stanovená na 1. júla 2005 (body 1,10,15) a 1. januára 2006.

Znížením sadzieb poistného na nemocenské poistenie a poistenie v nezamestnanosti dôjde k zníženiu prebytkov základného fondu nemocenského poistenia a základného fondu poistenia v nezamestnanosti podľa predloženého návrhu cca o 6 mld. Sk. V zmysle zákona č. 721/2004 Z. z., ktorým sa novelizuje zákon o sociálnom poistení sa účinnosť § 292 ods. 2 predlžuje na obdobie rokov 2004 – 2006. Na základe rozhodnutia Rady riaditeľov Sociálnej poisťovne sa prebytky vyššie menovaných fondov použijú na vykrytie deficitu niektorého zo základných fondov Sociálnej poisťovne. V nadväznosti na uvedené je potrebné pokles sadzieb posudzovať z hľadiska celkového hospodárenia Sociálnej poisťovne, čo znamená, že v dôsledku poklesu príjmov základného fondu nemocenského poistenia a základného fondu poistenia v nezamestnanosti sa znížia vnútorné zdroje Sociálnej poisťovne, ktoré by mohli byť použité na vykrytie deficitu dôchodkového poistenia.

Taktiež je potrebné upresniť zvýšený výber poistníka (napr. z titulu vyššieho počtu platiteľov alebo zvýšenia percenta úspešnosti výberu poistného) a súčasne vyčíslit predpokladaný zvýšený výber za účelom posúdenia dopadu predloženého návrhu na hospodárenie Sociálnej poisťovne.

Sekcia rozpočtovej politiky sa nevyjadruje k legislatívnej a obsahovej stránke predloženého návrhu zákona.

S pozdravom

Vážený pán
Peter Bódy
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky

Bratislava